

NkA

Lennart Magnusson
Elizabeth Hanson

Vilka är anhöriga?

- Vuxna och äldre, 18 -
  - närmare var femte vuxen vårdar, hjälper eller stödjer en närstående. 1,3 miljoner invånare
  - vanligast i åldrarna 45-65 år
  - omsorgens riktningar skiftar
    - yngre - > barn
    - medelålders - > föräldrar
    - äldre - > makar
- Barn och unga, - 18 år ?

Anhörigas hälsa

- Risken för ohälsa ökar i relation till omfattningen av den omsorg som ges
  - försämrad fysisk hälsa såväl som depression och känslomässig stress är vanligare
  - var tredje anhängvårdarna till personer med demens lider av depression eller känslomässig stress
  - äldre makar som är stressade och som vårdar sin partner har en högre risk att dö än jämnåriga utan vårdansvar.
- Hälsoriskerna är högre hos kvinnliga än manliga anhängvårdare
  - andelen anhänga med depression och ångest är högre, både hos makar och förvärvsarbetande anhänga.

Anhörigas hälsa påverkas av:

1. Anhörigas föreställning om anhörigskapet
  - meningsfullt eller som en plikt
  - "andra som jag" eller om "ensam och isolerad".
2. Anhörigas upplevelse av ömsesidighet och beredskap att ta emot hjälp
  - i familjerelationer
  - i relation med vård- och omsorgspersonal.
3. Om lämpliga stödinsatser finns tillgängliga

Nya strategier att stödja anhörigas hälsa och välbefinnande

- Sjukhus och primärvården: Personal som arbetar med att stödja anhöriga och anhörigombud
- Ideella sektorn: "Bli vän med" och "kamratstöd"
  - anhöriggrupper, kafé och semestrar
- Utbildning om anhörigfrågor till landstingets personal
  - skapa medvetenhet om anhöriga
  - identifiera och stödja anhöriga
  - fysiskt och via Internet
- Information till anhöriga på sjukhus och vårdcentraler
- Nya sätt att kartlägga anhörigas behov och planera stöd

Intressanta exempel

- Samverkan mellan kommuner och landsting i Uppsala län
  - Skapa medvetenhet om anhörigfrågor
  - Har anställt en projektledare i landstinget
  - Arbetar med *Blandade lärande nätverk* för att utveckla stödet till anhöriga.
- Akutmottagningen på Akademiska sjukhuset
  - information om anhörigstöd i väntrum
  - undersköterskor som är ansvariga anhörigombud
  - anhöriga får vara med vid återupplivning och erbjuds efterlevandestöd.
- Sahlgrenska Universitetssjukhuset
  - stöd till unga med närstående som har neurologisk sjukdom.

A person wearing blue medical scrubs is shown from the chest down. They are holding a white clipboard with a black pen in their right hand and a stethoscope around their neck. The background is plain white.

Anhörigvänlig vård och omsorg

Det har bildats en strategigrupp vid NkA för att nå ut till landstingen.

- kartläggning
  - anhöriga i nationella vårdprogram
  - intressanta exempel
- konferenser och seminarier
- stimulera till utveckling inom området.

Projekt och publikationer

- Anhörigstöd från norr till söder
  - åtta FoU-enheter och kommuner har medverkat i att kartlägga anhörigstödet genom att studera dokument och göra intervjuer, fokusgruppsintervjuer, enkätundersökning och telefonintervjuer.
  - resultaten presenteras på ett av våra seminarier idag.
- Licensierade volontärer
  - samverkansprojekt med Anhörigas Riksförbund
- Kunskapsöversikter & inspirationsmaterial
  - *Etnicitet - minoritet – anhörigskap*, Ann-Britt Sand
  - *Samtalets betydelse som anhörigstöd*
Marianne Winqvist
  - *Anhörigas hälsa: När mår man bra som anhörig?*
Jan-Olof Svensson

NkAs anhängsområden

**Anhängiga
till äldre**

**Anhängiga
till unga med
flerfunktions-
nedsättning**

**Barn som
anhöriga**

**Anhängiga
och psykisk
ohälsa**

**Arbets-
givare
för anhängiga**

Referenser

- Andrén S (2006). *Family caregivers of persons with dementia : experiences of burden, satisfaction and psychosocial intervention*. Malmö: Dept. of Health Sciences, Malmö University Hospital Lund University.
- Cannuscio CC, Jones C, Kawachi I, Colditz GA, Berkman L, Rimm E (2002). Reverberations of family illness: a longitudinal assessment of informal caregiving and mental health status in the Nurses' Health Study. *Am J Public Health*. 92(8):1305-11.
- Center on Aging Society (2005). *How do family caregivers fare? A closer look at their experiences*. (Data profile, nr.3). Washington DC: Georgetown University.
- Erlingsson C, Magnusson L Hanson E (2010). *Anhörigvårdares hälsa*. Kunskapsöversikt 2010:3. Nationellt kompetenscentrum Anhöriga.
- Erlingsson, C., Magnusson, L. & Hanson, E. (2012). Family Caregivers' Health in connection with providing care, *Qualitative Health Research Journal*, doi:10.1177/104973231143124
- Johansson S, Åhlfeldt J (1996). Stress experienced by informal caregivers – On conflicting demands in everyday life. *Scandinavian Journal of Social Welfare* 1996;5(2):83-96.
- Schulz R, Beach SR (1999). Caregiving as a risk factor for mortality: the Caregiver Health Effects Study. *Jama*. 82(23):2215-9.
- Socialstyrelsen (2012), *Anhöriga som ger omsorg till närstående – omfattning och konsekvenser*. Socialstyrelsen, Stockholm.
- Zarit SH, Bottigi K, Gauler JE (2007). Stress and caregivers. In: Fink G, editor. *Encyclopedia of stress*. 2nd ed. San Diego: CA: Elsevier.

Tack!

Information och kontakt:

Hemsida: www.anhoriga.se

e-post: lennart.magnusson@anhoriga.se

elizabeth.hanson@anhoriga.se

Telefon: 0480-41 80 21

